

S

SYKLISET UUTISET

Eadem mutata resurgo

HEINÄKUUN NUMERO • HEINÄ – HEINÄKUU 2024

SOPIMUSTEN SYKLI

Kriisi → sopimus → uusi järjestys

— Rajat • alueet • vaikutuspiirit • raha • tieto • kulttuuri • luonto —

Heinäkuun Sykliset Uutiset tarkastelee sopimuksia ajan rakenteena. Sopimus ei ole vain paperi, allekirjoitus tai valtioiden välinen muodollisuus. Se on hetki, jossa jokin vanha järjestys ei enää kannaa ja maailma yritetään järjestää uudelleen. Tässä numerossa kysytään, kuka saa hallita aluetta, kenen raha kelpaa, kuka saa käyttää tietoa ja milloin kriisi muutetaan pykäläksi.

RINTAMAT & RAJAT
 Alueet • rajat • vaikutuspiirit
Kun kartta vietään neuvottelupöydälle.
 Sivua 4

VALTA & RAHA
 Turvakuut • valuutat • resuussit
Luottamus muuttuu rakenteeksi.
 Sivua 8

KULTTUURI & LUONTO
 Muisti • tieto • ilmasto
Mistä suojellaan ja mistä sovitaan.
 Sivua 10

S

— Näin luet Syklisiä Uutisia —

Näin luet Syklisiä Uutisia

Sykliset Uutiset ei ole tavallinen historiakatsaus. Tässä lehdessä tapahtumia ei lueta vain kronologisena jonona, vaan etsitään toistuvaa rakennetta eri aikakausien välillä.

Lehden lähtökohtana ovat exact-päivämäärät. Niiden ympäriltä katsotaan, millaisia tapahtumia, sopimuksia, kriisejä ja muutoksia aktivoituu. Tarkoitus ei ole väittää, että kaikki tapahtuu mekaanisesti tai ennalta määrätyllä tavalla. Sen sijaan tarkastellaan, milloin samankaltainen teema palaa eri vuosisadoilla eri muodossa.

Tässä numerossa seurataan sotiin liittyvien ydinsilmukkaa:

kriisi → sopimus → uusi järjestys

Kun sama rakenne toistuu, se voi näkyä eri tasoilla. Yhdessä ajassa se on rauhansopimus. Toisessa se on valuuttajärjestelmä. Kolmannessa se on tekijänoikeus, ilmastopopimus, tiedon sääntely tai kulttuurioranisauden suojele. Ajan kieli muuttuu, mutta rakenne voi pysyä tunnistettavana.

S

— Pääkirjoitus —

Sopimus on hetki, jossa kriisi saa muodon

Heinäkuun *Sykliiset Uutiset* tarkastelee sopimuksia. Ei vain rauhansopimuksia, ei vain valtioiden välisiä asiakirjoja, eikä vain historian suuria neuvottelupöytäli. Tässä numerossa sopimus nähdään ajan rakenteena: hetkenä, jossa pitkittynyt kriisi, sota, valtakamppailu, taloudellinen epäjärjestys tai alueellinen jännite yritetään muuttaa uudeksi järjestykseksi.

Tämän numeron ydinsilmukka on:

kriisi → sopimus → uusi järjestys

Kun vanha rakenne ei enää kannaa, syntyy paine järjestää maailma uudelleen. Kartalle vedetään viivoja. Alueita jaetaan. Rajat siirtyvät. Vaikutuspiirit nimitetään. Vallan oikeutus kirjoitetaan paperille. Se, mikä ensin näkyi sotana, levottomuutena tai hallitsemattomana muutoksena, pyritään sulkemaan sopimuksen muotoon.

Sopimus näyttää usein rauhalta, mutta syklisesti katsottuna se on enemmän kuin rauha. Se on yritys tehdä kriisistä rakenne.

Sykliiset Uutiset ei kysy vain, mitä tapahtui tietynä vuonna tai tietyn päivämäärän ympärillä. Se kysyy, miksi samanlainen rakenne palaa uudelleen. Miksi eri vuosisatoina syntyy hetkiä, joissa maailma ikään kuin pysäytetään neuvottelupöydälle ja jaetaan uudelleen sanoiksi, rajoiksi, pykäliksi ja allekirjoituksiksi?

Tapahtumien linja ei ole pelkkä kronologinen viiva, vaan syklinen silmukka exactin ympärillä. Tässä numerossa tuo ydinsilmukka kulkee sopimusten kautta. Se näyttää, kuinka historia ei aina muuta suuntaansa taistelulentällä, vaan joskus vasta silloin, kun muste kuivuu paperilla.

Tämän numeron tapahtumissa toistuu sama kysymys: kuka saa päättää alueesta, rajasta, merestä, rahasta, kansasta, luonnosta tai tulevaisuudesta? Sopimus ei synny tyhjästä. Sen taustalla on aina jokin jännite, jota ei enää voida ratkaista vanhoilla säännöillä. Silloin tarvitaan uusi muoto: valtiosopimus, rauha, jako, tunnustus, liitto, pöytäkirja tai yhteinen julistus.

Rajat ja alueet ovat tämän numeron näkyvin taso. Niissä sopimusten sykli tulee konkreettiseksi. Kartta muuttuu, ja kartan mukana muuttuvat ihmisten elämät. Mutta vaikutuspiirit ovat usein vielä syvempi taso. Kaikkea ei aina liitetä, vallata tai omisteta suoraan. Joskus uusi järjestys syntyy siitä, että sovitaan, kuka saa vaikuttaa missäkin, kenen sana painaa, kenen kauppa kulkee, kenen laki ulottuu ja kenen turvallisuus määrittelee toisten liikkumatilan.

Siksi tämän numeron sopimukset eivät kuulu vain Rintamat & rajat -palstalle. Ne näkyvät myös vallassa, rahassa, tieteessä, tekniikassa, kulttuurissa ja luonnossa. Rahajärjestelmäkään voidaan sopia uudelleen. Ilmastokriisikin voidaan yrittää muuttaa kansainväliseksi velvoitteeksi. Äänitteiden kopiointiin voidaan rakentaa oma oikeudellinen järjestyksensä. Kulttuurin ja muistin kohdalla ihmiskunta voi sopia, mitä pitää suojella ja mitä ei saa tuhota edes sodassa.

Sopimusten yhteinen teema on siis tämä: kriisi ei katoa, vaan se järjestetään.

**Silloin kriisi saa nimen.
Sopimus saa sinetin.
Ja uusi järjestys alkaa.**

S

Kuukauden ydinsilmukka

Kriisi, sopimus ja uusi järjestys

Heinäkuun numeron ydinsilmukka rakentuu siitä, miten kriisi muutetaan sopimuksen avulla uudeksi rakenteeksi.

Valittu pääketju:

Stralsund 1370 → Kalmar 1397 → Alcáçovas 1479 → Vilna 1561 →
Fontainebleau 1807 → Saigon 1862 → Samoa 1889 → Bretton Woods 1944 →
Berliini ja Smithsonian 1971 → Kioto ja Haag 1999

Tässä ketjussa sopimus muuttaa aina jotakin olennaista: kauppaoikeuksia, valtioiden asemaa, merialueita, siirtomaavaltaa, rahajärjestelmää, kaupunkien asemaa, ilmastovastuuta tai kulttuurin suojaa. Toistuva kysymys on sama:

kuka saa oikeuden järjestää maailmaa?

KRIISI

SOPIMUS

UUSI JÄRJESTYS

S

SYKLISET UUTISET

Rintamat & rajat

Kun kartta jaetaan pöydällä

Rintamat & rajat –palstalla sopimukset näkyvät konkreettisimmin. Sota tai valtakamppailu päättyy usein siihen, että kartta pärretään uudelleen. Jokin alue vaihtaa asemaa. Jokin kansa joutuu uuden vallan alle. Jokin meri, satama tai kauppareitti siirtyy toisen vaikutuspiiriin.

TÄMÄN PALSTAN VAHVIMPIA OSUMIA OVAT:

Alcaçovasin sopimus 1479

Kastilian ja Portugalin välinen sopimus päätti ensimmäistä ja jakoi samalla Atlantin vaikutusalueita. Tästä rajaa ei vedetä vaan maalle, vaan myös merelle ja tulevan siirtomaailmanknaan.

Saigonin sopimus 1862

Ranska sai jalansijan Indokiinassa, ja Vietnamin joutui luovuttamaan aluetta. Paikallinen sotilaallinen kriisi muuttui siirtomaajärjestykseksi.

Vilnan sopimus 1561

Livonian vanha rakenne purettiin, ja alue järjestettiin uudelleen. Liettuun ja Puola-Liettuan yhteyteen. Keskiäikainen liittorakenne muuttui uuden ajan valtiolliseksi järjestykseksi.

Berliinin Samoa-sopimus 1889

Samoa asetettiin suurvaltojen valvonnan järjestyksen piiriin. Pienen valtion asema määriteltiin ulkopoolisten valtioiden sopimuksella.

Fontainebleaun sopimus 1807

Ranska ja Espanja sopivat salaisesti Portugalin jakamisesta. Tämä on sopimusten syvälin raikaa muoto: valtio jaetaan neuvottelupöydällä ennen kuin sen kansa voi siihen vaikuttaa.

Berliinin neljän vallan sopimus 1971

Itäisen Berliinin asema ja kulkuyhteyksiä selkeytettiin kylmän sodan jakautuneessa Euroopassa. Kaupunki oli yhä raja, mutta sopimus teki rajasta hallittavamman.

PALSTAN YDINLAUSE:

*Kun sota ei vielä ratkaise kaikkea,
kartta viedään neuvottelupöydälle.*

S

Valta, valtio & uskonto

Kenen oikeus muuttuu laiksi?

Sopimus ei järjestä vain rajoja. Se järjestää myös vallan oikeutusta. Kuka saa hallita? Kenen kruunu tunnustetaan? Kenen lait jäävät voimaan? Kenen uskonto tai paikallinen järjestys saa jatkua uuden vallan alla?

Tässä numerossa valta näkyy erityisesti henkilöunionien, kruununperimysten, alueellisten alustussopimusten ja suurvaltojen keskinäisten järjestelyjen kautta.

Kalmarin unioni 1397 yhdisti Tanskan, Norjan ja Ruotsin saman hallitsijan alle. Sopimusmainen valtarakenne pyrki vastaamaan pohjoisen valtakamppailuihin ja ulkoiseen paineeseen.

Vilnan sopimus 1561 ei ollut vain aluejärjestely, vaan myös hallinnon ja paikallisten etuoikeuksien uudelleen määrittely. Uusi valta tarvitsi sopimuksen, jotta vanha yhteiskunta voitiin siirtää uuden rakenteen alle.

Bytomin ja Będzinin sopimus 1589 liittyi Puola-Liettuan ja Habsburgien valtakamppailuun. Se koski kuninkuuden tunnustamista, kruunuvaatimuksista luopumista ja rauhan rakentamista dynastisen kriisin jälkeen.

Amsterdamin sopimus 1999 laajensi Euroopan unionin oikeudellista ja poliittista rakennetta. Vapaus, turvallisuus, oikeus ja päätöksenteko asetettiin uuteen eurooppalaiseen kehykseen.

Palstan ydinlause:

“Valta ei pysy pelkällä voimalla. Ennemmin tai myöhemmin se tarvitsee tunnustuksen, pykälän ja allekirjoituksen.”

S

Vapaus, tieto & raha

Luottamus on sopimus

Raha, kauppa, vapaus ja tieto näyttävät usein liikkuvan vapaasti. Silti ne tarvitsevat yhteisen rakenteen. Raha toimii vain, jos siihen luotetaan. Kauppa toimii vain, jos pelisäännöt tunnetaan. Tieto vaikuttaa vain, jos sen käyttöön luodaan vastuu. Vapauskin tarvitsee rajat, jotta se ei muutu toisen vallaksi.

Tässä palstassa sopimukset eivät piirrä vain valtioiden rajoja, vaan ne määrittelevät vaihtoa, mittaa, arvoa, kulkua ja luottamusta.

- ✿ Stralsundin rauha 1370 vahvisti hansakaupan asemaa ja kauppaoikeuksia Itämeren piirissä. Kaupasta tuli sopimuksen turvaama vaikutusvalta.
- ✿ Alcáçovasin sopimus 1479 jakoi Atlantin vaikutusalueita ja tulevia merireittejä. Kyse oli vallasta, mutta samalla myös kaupasta, merenkulusta ja taloudellisesta tulevaisuudesta.
- ✿ Bretton Woods 1944 loi toisen maailmansodan keskellä uuden kansainvälisen rahajärjestyksen. Valuutat, jälleenrakennus ja taloudellinen yhteistyö sidottiin yhteisiin instituutioihin.
- ✿ Smithsonian Agreement 1971 yritti pelastaa horjuvan Bretton Woodsin valuuttajärjestelmän. Raha paljasti sopimuksellisen luonteensa: kun luottamus horjuu, koko järjestelmä täytyy neuvotella uudelleen.
- ✿ Kioton pöytäkirjan allekirjoituskauden päättyminen 15.3.1999 muutti ilmastotiedon kansainväliseksi velvoitekysymykseksi. Tieto ei jäänyt vain tutkimukseksi, vaan siitä tuli valtioiden välinen vastuun rakenne.

Palstan ydinlause:

**“Raha ei ole vain rahaa.
Se on sopimus siitä, mihin luotetaan.”**

S

Tiede & tekniikka

Uuden maailman käyttöehdot

Tiede ja tekniikka tuovat maailmaan uusia voimia. Ne avaavat uusia alueita: mittaamisen maailman, satelliittien maailman, biologisen sodankäynnin maailman, ilmastotiedon maailman ja tekoölyn maailman.

Kun uusi voima ylittää vanhat rajat, se tarvitsee uuden sopimuksen tai sääntelyn. Silloin kysymys ei ole enää vain siitä, mitä ihminen osaa tehdä, vaan siitä, mitä hän saa tehdä.

Vuoden 1889 paino- ja mittajärjestys on hyvä esimerkki tieteen sopimuksellisuudesta. Kun metri ja kilogramma vahvistettiin kansainväliseksi prototyypeiksi, maailma sai yhteisen mittakielen. Ennen kuin tiede, kauppa ja tekniikka voivat toimia yhdessä, täytyy sopia, mitä yksi metri ja yksi kilo tarkoittavat.

INTELSAT-sopimus 1971 vei sopimisen satelliittien ja maailmanlaajuisen viestinnän alueelle. Tieto, kuva ja ääni eivät enää pysyneet valtioiden sisällä, vaan kulkivat kiertoradan kautta.

Biologisten aseiden sopimustekstin hyväksyminen YK:ssa 1971 kertoo tieteen varjopuolesta. Laboratorio ei ole vain tutkimuksen paikka, vaan myös mahdollinen uhka. Siksi biologinen tieto piti rajata kansainvälisellä kieltosopimuksella.

Vuoden 2026 tekoölynsääntely kuuluu samaan jatkumoon, vaikka se ei ole perinteinen valtiosopimus. Tekoöly, data ja algoritminen päätöksenteko ovat uuden maailman käyttöehtoja: kuka saa käyttää tietoa, kuka vastaa seurauksista ja milloin tekninen voima tarvitsee rajat?

*Uusi keksintö näyttää ensin vapaudelta,
mutta hyvin nopeasti se tarvitsee rajat,
standardit ja vastuun.*

S

Kulttuuri, viihde & kollektiivinen muisti

Kenelle muisti kuuluu?

Kulttuurissa sopimukset eivät aina jaa maata. Ne jakavat oikeuksia, ääntä, muistia ja merkityksiä.

Rajoissa kysymys on: kuka hallitsee aluetta?

Kulttuurissa kysymys on: kuka saa omistaa, käyttää, kopioida, suojella ja määritellä merkityksiä?

Tässä palstassa sopimuksen osapuolia voivat olla valtio ja taiteilija, tekijä ja kustantaja, yleisö ja markkina, sodan osapuoli ja suojeltava kulttuuriperintö, paikallinen muisti ja maailmanperintö.

Äänitteiden suoja koskeva Geneven sopimus 1971 on hieno viihteen ja kulttuurin osuma. Se liittyy äänitteiden luvattomaan kopiointiin ja jakeluun. Tässä musiikista, äänestä ja tallenteesta tulee sopimuksella suojattu oikeus.

Haagin kulttuuriomaisuuden suojelusopimuksen toinen pöytäkirja 1999 tuo kulttuurin sodan keskelle. Kun rintamat ja rajat rikkovat kaupunkeja, tempeleitä, museoita ja muistomerkkejä, sopimus yrittää suojella muistia.

Kulttuurin sopimuksissa yhteinen kysymys on:

Kenelle kulttuuri kuuluu?

Kuka omistaa teoksen?

Kuka saa kopioida äänen?

Kuka saa siirtää kulttuurinesineen pois?

Kuka suojelee muistia sodan aikana?

Kuka päättää, mikä on koko ihmiskunnan perintöä?

Sopimus ei järjestä vain rajoja. Se järjestää myös muistia.

S

Sää & luonto

Kun luonto ei allekirjoita sopimusta

Sää & luonto -palsta toimii tässä numerossa sopimusten vastakuvana.

Ihminen piirtää rajan, mutta meri nousee sen yli. Ihminen rakentaa kaupungin, mutta maa liikkuu alta. Ihminen sopii järjestyksestä, mutta tuli, tulva, tuuli ja järjestyks muistuttavat, ettei luonto allekirjoita ihmisen sopimuksia.

Tässä palstassa katsotaan exact-päivämäärien ympäriltä luonnonilmiöitä noin kolmen kuukauden ikkunalla. Mukaan tulevat maanjäristykset, tulvat, tulivuorenpurkaukset, myrskyt, pyörremyrskyt, poikkeukselliset sääilmiöt ja ilmastoon liittyvät kriisit.

Luonto-osio näyttää saman ydinkysymyksen toiselta puolelta:
Kun ihmisen järjestys murtuu, mikä nousee esiin?

Esimerkiksi vuoden 1315 sateet ja satokriisi näyttävät, miten sää voi muuttua yhteiskunnalliseksi kriisiksi. Vuoden 1342 suuret tulvat näyttävät, miten joki voi muuttaa maisemaa. Vuoden 1889 Johnstownin tulva näyttää, miten ihmisen rakentama pato voi pettää luonnonvoiman edessä. Vuoden 1971 Teneguían purkaus näyttää, miten maa voi synnyttää uutta maata. Vuoden 1999 kohdassa ilmastokysymys puolestaan muuttuu sopimukseksi Kioton pöytäkirjan kautta.

Palstan ydinlause:

Sopimuksissa ihminen yrittää järjestää maailmaa.

Luonnossa maailma muistuttaa, ettei kaikkea voi järjestää.

S

Huomiotavaa

Sopimukset kiinnostavat, koska ne näyttävät hetken, jossa maailma yrittää korjata itseään.

Mutta sopimus ei ole koskaan vain rauha. Se on myös valinta siitä, kenen kriisi otetaan vakavasti ja kenen ääni jää ulkopuolelle. Sopimus voi suojella, mutta se voi myös jakaa. Se voi lopettaa sodan, mutta samalla aloittaa uuden epäoikeudenmukaisuuden. Se voi rakentaa järjestyksen, mutta myös kätkeä sen hinnan.

Syklisesti katsottuna sopimus on pysähdyskohta: aika tiivistyy paperille. Jokin vanha päättyy, jokin uusi alkaa, mutta kaikki ei ratkea. Siksi sopimus ei sulje sykliä lopullisesti. Se antaa sille uuden muodon.

S

Yhteinen teema: käyttöoikeuksien uusi jako

Heinäkuun sopimusten sykli näyttää nykyhetkessä tältä:
alue → vaikutuspiiri → resurssi → tieto → vastuu

Vanhoissa sopimuksissa jaettiin usein maata.
Uusissa sopimuksissa jaetaan yhä useammin käyttöoikeuksia.

Kuka saa käyttää aluetta?
Kuka saa käyttää merta?
Kuka saa käyttää dataa?
Kuka saa käyttää teknologiaa?
Kuka saa käyttää luonnonvaroja?
Kuka saa käyttää toisen kulttuuria, ääntä, kuvaa tai tietoa?

Siksi tämän hetken sopimukset eivät välttämättä näytä perinteisiltä rauhansopimuksilta. Ne voivat olla turvatakuita, sääntelypaketteja, ilmastopäätöksiä, teknisiä standardeja, toimitusketjusopimuksia, jälleenrakennusrahastoja, datalakeja tai kansainvälisiä pöytäkirjoja.

Mutta niiden sisäinen rakenne on tuttu:
ensin kriisi,
sitten neuvottelu,
sitten uusi järjestys.

Sopimus ei siis ole vain historian loppupiste.
Se on uuden aikakauden aloitusmerkki.

Ja juuri siksi kannattaa katsoa,
mitä nyt asetetaan sopimuspyöydälle.

S

AJANVARAUS

Missä kohtaa elämäsi hakee sopimusta?

Sykliset uutiset katsoo maailmaa ajan rakenteen kautta. Henkilökohtaisessa tulkinnassa samaa voidaan katsoa sinun elämästäsi.

Tässä numerossa puhutaan sopimuksista: valtioiden sopimuksista, vallan sopimuksista, talouden sopimuksista, tiedon sopimuksista ja niistä hetkistä, joissa vanha järjestys yritetään muuttaa uudeksi.

Mutta sopimus ei ole vain maailman tapahtuma. Se voi näkyä myös ihmisen elämässä.

- Missä elämäsi kaipaa uutta yhteistä ymmärrystä?
- Mistä olet valmis sopimaan — ja mistä et?
- Mikä suhde, työ tai tilanne hakee uusia ehtoja?
- Missä kohtaa vanha järjestys ei enää kannata?
- Millainen uusi suunta yrittää rakentua tämän vaiheen kautta?

ASTROLOGIA, HOMEOPATIA JA ASTROPATIA

Astrologinen tulkinta auttaa näkemään, missä kohdassa oma elämänsykli kulkee ja mitä teemoja tämä hetki nostaa esiin. Se tuo mielelle sanoja, suuntaa ja ymmärrystä.

Homeopatia voi mennä sinne, minne pelkkä mieli ei aina pääse: kehon, tunteiden ja syvemmän reagoinnin tasolle.

Astropatia yhdistää nämä kaksi. Siinä katsotaan sekä sitä, mitä mieli voi ymmärtää, että sitä, mitä keho ja syvempi olemus kantavat tässä hetkessä.

KUN AIKA ALKAA PUHUA

Kun aika alkaa puhua, kartta näyttää missä olet.

Kun raja tulee vastaan, tulkinta auttaa näkemään, mitä elämää pyrität muuttamaan.

Astropatia yhdistää mielen ymmärryksen ja kehon viestin.

ASTROLOGISET TULKINNAT JA HOMEOPATIA

Astrologi & homeopaatti *Johanna Karpov*

www.veneika.fi

Ajanvaraus Timmasta.

S

SEURAAVASSA NUMEROSSA

Elokuu 2026

Rajan repeämä

Seuraavassa numerossa tarkastelemme hetkiä, joissa Venäjän sisäinen murros, liikkuvat rajat ja yhteiskunnan horjuvat rakenteet alkavat näkyä myös Suomessa ja maailmanpolitiikassa.

- Venäjä sykliissä: vallankumous, valta ja reuna
- Suomi rajalla: sota, välirauha ja itsenäistymisen varjo
- Luonto ja kriisi: mitä tapahtuu, kun maa järisee ja rakenteet paljastuvat

Sykliset Uutiset
Eadem mutata resurgo

